

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ПСИХОДИНАМІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ
У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ БОРТПРОВІДНИКІВ**

Для бортпроводників, як для частини екіпажу, яка безпосередньо контактує з пасажирами, наявні високі вимоги не лише до професійних навичок та умінь, а й до психологічних якостей, необхідних для здійснення професійної діяльності у надзвичайних умовах.

Серед професійно важливих якостей бортпроводника можна виділити: стресостійкість, комунікабельність, організованість, відповідальність, пунктуальність, наполегливість, емоційна стабільність, доброзичливість та інші. Темперамент, від якого залежить вплив на діяльність різних психічних станів, відіграє важливу роль у професійній діяльності людини. Індивіди з певним типом темпераменту надають перевагу відповідному виду професійної діяльності. Саме тому ми вирішили з'ясувати особливості прояву психодинамічних властивостей у професійній діяльності бортпроводників.

Об'єкт нашого дослідження: професійна діяльність бортпроводників.

У дослідженні взяли участь 25 бортпроводників Міжнародних авіаліній України (МАУ). Для проведення дослідження нами були використані методики на визначення стресостійкості й соціальної адаптації Т. Холмса й Р. Раге, емоційного інтелекту Н. Холла, рівня комунікабельності В. Ряховського та типу темперамента Г. Айзенка.

Результати дослідження засвідчили: для бортпроводників характерна висока ступінь опірності стресу, що демонструє здатність протистояти виникаючим на шляху труднощам; мінімальний ступінь стресового навантаження, вміння спокійно реагувати на конфліктні або неоднозначні ситуації, при необхідності працювати понаднормово. Отримані показники мають величезне значення для успішної та ефективної роботи бортпроводників, адже підвищують продуктивність і є бар'єром, який захищає від професійного вигорання. Фахівець має вміння визначати свої почуття і потреби, узгоджувати їх з короткостроковими і довгостроковими цілями, а також враховувати потреби та почуття оточуючих, вміння мотивувати себе.

Саме для професійної діяльності бортпроводників потрібно бути емоційно обізнаним, вміння управляти власними емоціями, самотивуватися, бути емпатом та розпізнавати емоції інших людей. Бортпроводники володіють високою здатністю до співпереживання, розпізнають емоційний стан іншої людини та здатні в надзвичайних умовах створити максимально комфортні умови. Бортпроводники задля професійної діяльності повинні мати щонайменше середній рівень комунікабельності, щоб у надзвичайних обставинах почувати себе цілком впевнено, чітко доносити інформацію до пасажирів та забезпечити їм безпечне перебування на літаку.

У нашій вибірці переважна більшість бортпроводників – холерики за типом темпераменту, дещо менше половини – сангвініки і лише 8% флегматиків. Меланхоліків серед бортпроводників не було, це свідчить про те, що для даної професії протипоказані такі характеристики перебігу психічних процесів індивіда як пови-

льність, інертність, слабкість нервової системи, емоційна неврівноваженість. Такі властивості темпераменту, як висока тривожність, мала стійкість не можуть компенсуватися іншими властивостями.

Бортпровідники з типом темпераменту холерика завдяки своїй енергії, прагненню до комунікабельності, орієнтації на зовнішнє, та постійній взаємодії з людьми є більш усвідомленими в емоціях, переживаннях людей, здатні швидко реагувати на зміну емоцій інших людей. Також вони через свою сильну та неврівноважену нервову систему є більш схильними до стресового навантаження. В той час як у сангвініків та флегматиків нервова система є більш стабільною, врівноваженою. Вони вміють тримати себе в руках у потрібних ситуаціях.

Сангвінічні бортпровідники, через свою енергійність та зверненість на зовнішнє, більшою мірою почувають себе впевнено у надзвичайних ситуаціях, можуть знайти спільну мову з незнайомими людьми. Вони легко долають стресове навантаження та швидко реагують на зміни в надзвичайних умовах.

Бортпровідники з типом темпераменту флегматика, через свою врівноваженість, стабільність, помірковану взаємодію з людьми є більш спокійними у взаємовідносинах, і інколи їм не настільки швидко вдається розпізнати емоції інших людей, тоді як самі вони ведуть себе надто стриманими та зайвий раз не виражають своїх переживань. Представникам даного типу темпераменту вдається найкраще контролювати свої емоції, що є дуже важливим в професійній діяльності бортпровідників.

За результатами дослідження були встановлено особливості прояву психодинамічних властивостей у професійній діяльності бортпровідників. Саме тому під час професійного відбору на посаду бортпровідника потрібно брати до уваги саме психодинамічні властивості претендентів, які є основою професіоналізму фахівця та формування їх моделі поведінки.

*Науковий керівник: Помиткіна Л. В.
д-р психол. наук, професор*